

Tara Mohr

Siek daugiau

*Atrask savo balsą,
sukurk savo viziją
ir veik!*

Iš anglų kalbos vertė Lina Kadžiulytė

VILNIUS 2019

Versta iš
Playing Big
Find Your Voice, Your Mission, Your Message
Tara Mohr

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

All rights reserved including the right of reproduction
in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with Avery,
an imprint of Penguin Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC.

Copyright © 2014 by Tara Mohr
© Vertimas į lietuvių kalbą, Lina Kadžiulytė, 2018
© Viršelis, Asta Puikienė, 2019
© Leidykla VAGA, 2019
ISBN 978-5-415-02544-2

Skiriu Harietai ir Bilui

TURINYS

Įžanga _ 9

1 SKYRIUS

Vidinė kritikė _ 35

2 SKYRIUS

Vidinės išminties balsas _ 67

3 SKYRIUS

Labai senas būdas naujai pažvelgti į baimę _ 102

4 SKYRIUS

Kaip išsivaduoti nuo pagyrų ir kritikos _ 127

5 SKYRIUS

Kaip pamiršti geros mokinės įpročius _ 162

6 SKYRIUS

Slėpimasis _ 184

7 SKYRIUS

Šuolis _ 205

8 SKYRIUS

Stipri komunikacija _ 221

9 SKYRIUS

Pašaukimas _ 242

10 SKYRIUS

Tebūnie lengva _ 264

IŠVADOS

Prisijunk prie pokyčių komandos _ 285

BAIGIAMASIS ŽODIS

Nauja motinystė ir „Siek daugiau“ _ 294

Padėkos _ 301

Pastabos ir šaltiniai _ 305

Įžanga

Tikrai pažįsti tokią moterį. Tai tavo draugė ar bendradarbė. Ji protinga ir išvalgi. Bet kokioje situacijoje – įmonėje, bendruomenėje ar kam nors nutikus – ji viską perpranta, turi puikių idėjų, kaip reikia veikti. Taip pat ji labai principinga – nei godi, nei korumpuota, neturi didelio valdžios alkio. Ir dar – ji linksma, nuoširdi ir patikima.

Kartais klausaisi, kaip ji kalba, ir galvoji, kas būtų, jei vadovautų tokie žmonės, kaip ji...

Tai štai, koks reikalas: kažkas į tave žiūri taip, kaip tu į tą moterį. Tiesą sakant, taip į tave žiūri daug žmonių. Mums *tu* esi ta talentinga moteris, pati nematanti, kokia esi talentinga. Tu esi moteris, kuri – mums tai akivaizdu – galėtų įsteigti novatorišką įmonę ar išgelbėti tą, kuri patekusi į bėdą, pagerinti vietines mokyklas ar parašyti knygą, galinčią pakeisti tūkstančius gyvenimų. Tu esi ta nuostabi moteris, iš kurios norėtume, kad kalbėtum daugiau ir garsiau.

„Siek daugiau“ yra apie tai, kaip panaikinti skirtumą tarp to, kaip tave matome mes, ir ką tu pati apie save galvoji.

Tai praktinis vadovas, kaip įveikti abejones savimi ir pradėti kurti tai, ką pati labiausiai nori sukurti – ar darbe, ar bendruomenėje, ar dėl aistros, kuria mėgaujiesi po darbo. Ši knyga ne apie įprastinę didesnių siekių sampratą – daugiau pinigų, prestižiškesnių pareigų, didesnės imperijos ar daugiau šlovės. Ji apie stipresnį tavo laisvės pojūtį išreikšti savo balsą ir siekti savo tikslų. Ji apie siekimą daugiau to, kas tau iš tikrųjų reikšminga. Ir jei dar pati nežinai, ką tau reiškia siekti daugiau, čia pateikiamos idėjos ir priemonės, padėsiančios tai atrasti.

Siekti daugiau nereiškia lipimo karjeros laiptais sugadintose sistemose. Tai yra mokymasis naudoti savo balsą toms sistemoms pakeisti. Tai ne „pritarimas“ ar „nepritarimas“ dabartinei visuomenės nuomonei, ką moterys turėtų ar ko neturėtų daryti. Tai yra šių siaurų pažiūrų atsisakymas, dėmesio sutelkimas į savo pačios lūkesčius ir svajones ir didesni tavo siekiai juos įgyvendinant.

Ši knyga gimė iš nusivylimo ir iš vilties. Nusivylimo? Nuostabios moterys vis dar tenkinasi mažais pasiekimais. Vilties? Pasaulį galima pakeisti – į daug daug geresnį – mums pačioms jame aktyviau dalyvaujant.

Nisha buvo viena pirmųjų mano koučingo klienčių: jai vos per trisdešimt, ilgais, banguojančiais juodais plaukais, visuomet dėvinti ryškius drabužius, pagyvinančius gražų veidą. Nisha buvo vidurinės grandies programų vadovė ne pelno organizacijoje. Ją pažinojo kaip ramią, tvarkingą administratorę, puikiai įgyvendinančią kitų žmonių planus.

Tačiau per mūsų koučingo susitikimus pažinau visai kitokią Nishą. Paaiškėjo, kad ji daug ir noriai mokėsi, daug

laisvalaikio praleisdavo skaitydama savo sričiai reikšmingas knygas ir žurnalus. Ji mąstė kūrybiškai, turėjo daug idėjų, kaip pagerinti savo organizacijos darbą pasinaudojant naujaisiomis tos srities idėjomis. Gerai pažinojau Nishos darbavietę, todėl po kelių susitikimų su ja mačiau, kad ji mąsto apie savo organizacijos ateitį taip išmaniai ir nuovokiai, kad gal net pralenkia įmonės generalinį direktorių ar valdybą. Tik niekas jos darbovietėje to nežinojo. Nishos talentas ir idėjos buvo nematomi. Iš jos galvos ir širdies nepatekdavo į organizacijos terpę.

Tarp savo koučingo klientų, draugų ir kolegų nuolat sutikdavau tokių kaip Nisha: nuostabių moterų, nematančių savo nuostabumo, moterų, įsitikinusių, kad prieš imant įgyvendinti savo idėjas dar reikia jas tobulinti ir gryninti, taip pat moterų – dėl sau pačioms nesuprantamų priežasčių – nesiekiančių savo didžiausių tikslų ir svajonių. Mane tai labai erzino, nes norėjau gyventi geresniame, humaniškesniame ir šviesesniame pasaulyje, kokį šios moterys sukurti gali.

Elizabeth buvo kita mano klientė, veikli buvusi žurnalo redaktorė, iš užsienio įsivaikinusį keturis vaikus. Ji norėjo rašyti apie savo įsivaikinimo patirtį. „Tara, – sakė ji man, – jaučiuosi tiek daug išmokusi apie motinystę ir gyvenimą. Tačiau viskas, ką sužinojau ir išmokau per paskutinius metus augindama šiuos vaikus, žvelgiant į pasaulį atrodo tarsi nematomi dalykai. Niekas apie tai nekalba.“ Skaičiau Elizabeth tinklaraščio įrašus – esė, parašytus tarp vaikų vežiojimo į plaukimo ir kitas pamokas. Jos rašiniai buvo stiprūs, apie valstybių sienas įveikiančią meilę ji tikrai kalbėjo naujais ir svarbiais

aspektais. Norėjau matyti jos požiūrį laikraščių komentaruose ir knygynų lentynose. Tačiau net ir turėdama daug ryšių leidybos srityje, ji negalėjo pajudėti iš vietos – stabdė nesaugumo priepuoliai, baugino būsimo darbo apimtis ir trikdė nežinia, kaip pradėti.

Dar buvo Cynthia. Ji dirbo Silicio slėnio technologijų įmonės pardavimų direktore. Būdama itin aštraus proto ir darbšti, Cynthia taip pat puikiai gebėjo spręsti konfliktines situacijas. Bet dabartinis darbas jai buvo pabodęs – panašų darbą dirbo daugiau nei dešimtmetį, nors jis niekada labai ir nepatiko. Tiesa, ją labai domino kita įmonės veiklos sritis – naujos verslo srities plėtojimas, jos nuomone, galinčios tapti labai sėkminga ir pasiūlyti klientams naudingą paslaugą. Kai kalbėjome su Cynthia apie tai, kaip galėtų pateikti įmonės vadovybei pasiūlymą investuoti į tokią veiklą ir patikėti tai Cynthiai, ši netikėjo, kad *jai* pavyktų gauti tokią galimybę.

Kiekviena šių moterų turėjo potencialo vystyti įmones ir bendruomenes daug reikšmingesniais būdais, nei tai darė iki šiol. Kiekviena turėjo talento, proto ir išsilavinimo lengvai pasiekti svajones, kurios joms atrodė nepasiekiamos. Kiekviena dėl to neteko daug džiaugsmo, pasitenkinimo jausmo ir profesinės sėkmės. Tikiu, kad dauguma mūsų kuo nors panašios į tas moteris – nematome, kaip galima įgyvendinti savo dideles svajones, nematome savo galimybių ir mūsų karjeros nėra tokios sėkmingos, lengvos ir malonios, kokios galėtų būti.

Mane asmeniškai labai trikdė tai, kokias mačiau savo klientes. Nisha turėjo stiprių idėjų ir kritiškų pastabų, galinčių

vystyti jos organizaciją. Cynthia buvo tokia atsidavusi, padori ir linkusi bendradarbiauti lyderė, kokių verslo pasaulyje mums trūksta. Elizabeth rašymas apie atsidavimą ir motinystę pasakojo svarbų dalyką, pernelyg nutylimą kalbant apie mūsų kultūrą. Norėjau matyti šių nuostabių moterų ir jų idėjų įtaką mūsų pasauliui. Todėl klausimas, kaip išgirsti jų balsus, man buvo aktualus asmeniškai. Man tai buvo svarbu ir profesine prasme, nes jos kreipėsi į mane pagalbos.

Mano koučingo praktika tapo atradimų laboratorija: kas galėtų padėti šioms moterims susikurti trokštamą karjerą ir gyvenimą? Koučingo konsultacijose mintis tampa kūnu. Nepakanka duoti gerai skambantį patarimą, turi *sukurti pokytį*, kurio siekia klientas.

Turėjau suprasti – kas turi įvykti, kad Nisha savo organizacijoje taptų gerbiama lydere; kad Elizabeth tekstai pasiektų daugiau skaitytojų nei jos šeima ir draugai; kad Cynthia kasdien galėtų dirbti įkvepiantį darbą?

Įprastiniai atsakymai būtų: daugiau pasitikėjimo savimi, geri mentoriai, šiek tiek atsakomybės už žingsnius, kuriuos turi žengti siekdamos savo tikslų. Dirbdama su klientėmis greitai supratau, kad šie dalykai nelabai padėdavo. Taktika ir patarimai – kaip rašyti gyvenimo aprašymą, dalyvauti darbo pokalbyje, viešai kalbėti – negelbėjo, nes moterys negalėjo pasinaudoti šiomis žiniomis, jei joms trūko vidinio gebėjimo rizikuoti ir įveikti baimes ir abejones savimi. Dažniausiai pagalba moterims palaikant santykius su mentoriais būdavo neveiksminga, nes neturėdamos priemonių, padedančių pasitikėti savo pačių mąstymu ir atsirinkti mentorių patarimus,

jos susipainiodavo kitų žmonių nuomonėse ir nutoldavo nuo tinkamiausios krypties. Įprastinė parama nesuveikdavo pakankamai efektyviai – mentoriai nesuprasdavo, kas moteris stabdo ir ko reikia, kad jos eitų pirmyn.

Siekti daugiau moterims *padėdavo* idėjos ir veikimo būdai, pakeičiantys tai, ką pačios apie save galvoja ir kaip veikia. Tai buvo konkretūs veiksmai – perėjimas nuo savo abejonių klausymo prie ramybės ir išminties balso girdėjimo; perėjimas nuo perfekcionizmo ir perdėto planavimo prie naujo būdo imtis greitų veiksmų; nuo nerimo dėl to, ką pagalvos kiti žmonės, prie savo pasitenkinimo; nuo savidrausmės prie rūpinimosi savimi. Visa tai sudarydavo vidinę atsparumo infrastruktūrą, palaikančią svajonių įgyvendinimo siekiančias moteris įveikiant tiek vidines kliūtis, tiek išorinius iššūkius.

Tie patys metodai ir praktikos padėdavo siekti daugiau įvairioms moterims: jaunoms ir vyresnėms, turinčioms patirties didelėse įmonėse ir pradedančioms verslininkėms, versle, visuomeninės veiklos ir meno srityse dirbančioms moterims. Po kelerių moterų koučingo veiklos metų panaudojau šį įdirbį ir sukūriau grupinę praktiką – lyderystės programą „Siek daugiau“. Nuo pirmųjų kursų ji sulaukė palankių atsiliepimų. Šiandien daugiau nei tūkstantis moterų visame pasaulyje yra dalyvavusios šioje programoje. Vienos „Siek daugiau“ praktiką pritaikė siekdamos karjeros aukštumų, kitos – su darbu nesusijusioje veikloje, pavyzdžiui, įgyvendindamos kūrybos ar savanorystės aistrą. Džiaugiuosi, kad dalyvės pasakoja, jog dėl šios programos:

- labiau pasitiki savimi;
- dažniau ir drąsiau dalijasi savo unikaliomis idėjomis, klausimais ir išsako kritiką;
- mažiau bijo kritikos;
- stipriau komunikuoja;
- lengviau pasinaudoja savo vidine išmintimi;
- sustiprėja jų pojūtis, kad turi „pakankamai“ gebėjimų pasiekti karjere, ko nori;
- mato save dalimi pasaulinės moterų bendruomenės, siekiančios pozityvių pokyčių;
- siekia daugiau to, kas svarbu joms pačioms.

Šie vidiniai pokyčiai padėjo joms žengti trokštamus karjeros žingsnius, gauti aukštesnes pareigas ir didesnę atlyginimą, pradėti ir vystyti savo verslą, imtis lyderių vaidmens. Jos pradėjo keisti savo bendruomenes, o ir pasaulį taip, kaip jau seniai norėjo pakeisti, bet nežinojo, kad gali tai padaryti.

Mano istorija

Iš dalies ši knyga pradėjo rasti dar prieš dvidešimt metų. Kai buvau penkiolikmetė šortus vilkinti „Red Hot Chili Peppers“ gerbėja, svajojanti maištauti. Pirmąją naujų mokslo metų dieną pratemčiau chemijos laboratorinį (pasaulyje nebuvo nuobodesnių dalykų), ispanų kalbos pamoką (taip daugmaž galvojau), algebrą (nekenčiau jos) ir pačią blogiausią – kūno kultūros pamoką, kad sulaukčiau pažadėtosios žemės – anglų kalbos pamokos. Anglų kalbos pamoka buvo to,

ką mylėjau labiausiai – veikėjų, istorijų, eilėraščių ir didingų idėjų – karalystė.

Tuomet dar nenutuokiau, kad teks labai nusivilti.

Mūsų mokytojas pasakė įžanginę pirmosios mokslo metų dienos kalbą, atsirėmė į nutrintą metalinį stalą ir susikryžia-vo rankas ant savo storo pilvo. „Šiomet nagrinėsime brendimo temą – perėjimą iš vaikystės į suaugusiųjų pasaulį. Skaitysime įvairias brendimo istorijas: Richardo Wrighto *Juodąjį berniuką*, Johno Knowlso *Atskirąją dalį*, Williama Goldingo *Musių valdovą*. Sužinosime bendras temas ir iššūkius, išky- lančius vykstant šiam virsmui.“

Pirmiausia, pastebėjau, kad mane nelabai domina išvar- dytos knygos. Paskui supratau, *kodėl*. Nė viena jų nebuvo apie mergaičių brendimą. Būdama penkiolikos jau žinojau, kad mergaičių ir berniukų brendimas reiškia visai kitokius potyrius. Norėjau istorijų, su kuriomis galėčiau tapatintis.

Tada pastebėjau, kad nė vienos iš šių knygų neparašė mo- teris. Pagalvojau: šis suaugęs žmogus man sako, kad studi- juosime šią temą, remdamiesi vien tik vyrų balsais. Net ir būdama penkiolikos jau žinojau, kad tai vyksta ne tik mano anglų kalbos pamokoje. Tūkstantį kartų savo gyvenime bu- vau mačiusi, kad berniukų ir vyrų istorijos yra pasakojamos kaip vienintelės galimos.

Pajutau tarsi dūrį į krūtinę ir energijos antplūdį. Supratau, kad turiu dėl to ką nors daryti. Po pamokos priėjau prie mo- kytojo stalo. „Pone Heverstonai? Noriu jūsų kai ko paklausti. Pastebėjau, kad nė viena šių knygų neparašyta moters ir nėra nė vienos apie mergaičių brendimą. Tai atrodo... neteisinga.“

„Tai yra knygos, kurias turime. Neturiu lėšų nupirkti kitų knygų,“ – atsakė jis.

„Na, iš kur galėtume gauti pinigų?“ – paklausiau jo.

Per kelis mėnesius įkūrėme komitetą, surinkome kelis tūkstančius dolerių ir buvo patvirtinta nauja mokymo programa. Kitais metais mūsų mokykloje į anglų kalbos ir literatūros pamokas jau buvo įtraukta naujų knygų – parašytų moterų ir apie moteris.

Tai buvo mano gyvenimo pašaukimo pradžia: atpažinti, kur trūksta moterų balsų, ir bent jau šiame pasaulio krašte daryti, ką tik galiu, kad šie balsai būtų išgirsti.

Po mokyklos, studijuodama Jeilio universitete, pamačiau, kaip daug kur trūksta moterų balsų. Šios mokymo įstaigos sienas puošė dideli lyderių portretai, bet tarp jų nebuvo moterų. Dauguma nuolatinų dėstytojų buvo vyrai, nė viena privalomai skaitomų anglų literatūros knygų nebuvo parašyta moters. Kaskart, kai kas nors sakydavo studentams kalbą, jis nebuvo panašus į mane.

Moterys buvo naujokės – jos atsirado tik per paskutinius trisdešimt metų, nors pačiai institucijai jau beveik trys šimtmečiai. Joms buvo leista stoti ir studijuoti, bet niekas nesidomėjo, kaip pakeisti šį universitetą, kad moterys jame klestėtų taip pat puikiai, kaip ir vyrai.

Baigusi koledžą, kartu su dviem kitomis moterimis ėmiausi rengti moterų žydžių tekstų apie Paschos šventę antologiją ir suteikti galimybę šeimoms papildyti šventės liturgiją moterų požiūriu – nes net reikšdama išsilaisvinimą iš priespaudos tradicinė liturgija neįtraukdavo moterų balsų.

Dar po kelerių metų, savo šeimos ir draugų nuostabai, nusprendžiau, kad kitas mano žingsnis bus verslo administravimo magistrantūros studijos. Nebuvau tipiška verslo mokyklos studentė, bet labai norėjau išmokti įgūdžių, reikalingų ne pelno organizacijoms sparčiai vystyti. Stanfordo verslo mokykla man suteikė tokią galimybę. Ten taip pat gavau greitą pamoką apie kultūrą, su kuria verslo pasaulyje susiduria moterys, – kultūrą, dažnai primenančią studentų vyrų vakarelį. Tiek Jeilyje, tiek Stanforde labai aiškiai mačiau, kad institucijos, vyrų sukurtos vyrams, nepakankamai atveria duris moterims. Dar daug kas turi pasikeisti – normos, įpročiai, lyderiai, kad tai taptų moterų pasiekimams palankia vieta.

Visa ši patirtis parodė, kaip man trūksta terpės, geriau subalansuotos tiek vyrams, tiek moterims. Norėjau dar vieno pokyčio: kad visos žinios apie išorinį pasaulį, kurias galėjo pasiūlyti šios institucijos, būtų papildytos mūsų vidinio gyvenimo pažinimu, vidinės realybės, lemiančios įvykius išoriniame pasaulyje, išmanymu.

Mano vaikystė buvo neįprasta. Tik sulaukusi septynerių sužinojau, kad ne visi vaikai kiekvieną rytą su mama ir tėčiu prie pusryčių stalo aptaria savo sapnus ir geltoname bloknote šalia avižinės košės dubenėlio piešia archetipų diagramas. Kai grįždavau namo skųsdamasi tokiomis vaikiškoms bėdomis, kaip – „Johnny’is per pertrauką erzino mane“, manęs paklausdavo: „Kas, tavo nuomone, vyksta Johnny’io šeimoje, dėl ko jis galėtų erzinti kitus vaikus?“

Mano tėvai nebuvo psichoterapeutai, religiniai fanatikai ar kokie hipiai. Jie buvo paprasti žmonės, tikintys, kad būti-

na laimingo gyvenimo sąlyga yra gebėjimas suprasti save ir aplinkinius. Nuo pat vaikystės mane skatino mokytis psichologijos ir dvasingumo iš visų – tiek Rytų, tiek Vakarų – tradicijų ir taikyti jų metodus kasdieniniame gyvenime. Mūsų namuose buvo pilna knygų apie tai ir aš ir augau jas skaitydama. Sulaukusi paauglystės, lankydavausi dvasinio atsiskyrimo stovyklose ir leisdavau laisvalaikį knygyno psichologijos skyriuje. Praktikavau meditaciją, rašiau dienoraštį ir lankiau terapiją, kad lengviau išgyvenčiau paauglystės audras, – tai man labai padėjo.

Tūkstančiais būdų tėvai mane išmokė, kad tai, kas vyksta mūsų vidiniame pasaulyje, kuria išorinę realybę. Tuo pat metu turėjau susigaudyti visai kitokioje aplinkoje – *mokykloje*. Namie man buvo sakoma, kad visi žmonės yra vienodai nuostabūs dievo kūriniai, o mokykloje buvo daugybė visokiausio vaikų skirstymo – „gabių“ ir tariamai negabių vaikų klasės. Namie buvau mokoma, kad žmonių vidinis gyvenimas ir pašąmonės motyvacija lemia jų elgesį, o mokytojai pamokose apie prezidentus ir ministrus pirmininkus tikrai niekada nepasakodavo apie šių žmonių vidinį gyvenimą. Negalėjau suprasti, kodėl mokykloje nekalbama apie tai, kaip Lincolno sprendimus paveikė jo ankstyvosios vaikystės patirtis, arba kodėl niekuomet nekalbame apie psichologines varomąsias jėgas, privedusias prie visų karų pradžios.

Visą vaikystę dažnai jaučiausi, kad gyvenu tarsi viena koja stovėčiau viename pasaulyje, o kita – kitame. Vienas pasaulis buvo logikos, o kitas – emocijų. Viename buvo žinios, kita-

me – intuicija. Viename buvo tai, ką galima paliesti ir išgirsti, kitame – vidinis pasaulis, kuriantis juntamą realybę.

Bandydama susieti šiuo du pasaulius, kaitaliodavau tai, ką dabar įvardyčiau kaip siekimą daugiau ir siekimą mažiau. Kai kuriais laikotarpiais prisimindavau, kas man iš tikrųjų patinka: rašymas, menai, dvasingumas, verslumas, kūrybiškumas, moterų įgalinimas, dalyvavimas bendruomenės veikloje, – ir gyvendavau šiais dalykais. Bet ilgus metus buvau viso to atsisakiusi. Mano išsilavinimas padėjo lavinti protą, bet eidama tuo keliu apleidau viduje esančią menininkę ir nesirūpinau dvasiniu gyvenimu. Tapau šiek tiek ciniška saviuogdos atžvilgiu, daugiau dėmesio kreipiau į ženklus akademinėje aplinkoje, nei įsiklausiau į tai, ką viduje žinojau esant tiesa. Blogiausia, kad išsiugdžiau puikius „kritinio mąstymo“ įgūdžius ir pritaikiau juos svajonėms apie savo ateitį – tapau savo pačios skeptike, užuot buvusi sąjungininke.

Vos pradėjusi ketvirtą dešimtmetį ėmiau pernelyg skausmingai justti, kad nebegaliu ignoruoti šio atitolimo nuo savęs, ir pradėjau reikšmingai keisti savo gyvenimą, kad realizuočiau tikruosius troškimus – tiek darbinius, tiek asmeninius. Taip pat ėmiau įdėmiai stebėti abejones savimi ir ieškoti būdų keliauti per pasaulį labiau pasitikint savimi. Daugumą man padėjusių metodų, aprašytų šioje knygoje, vėliau panaudojau klienčių koučingui ir rengdama lyderystės programas moterims.

Kaip padėti moterims siekti daugiau

Baigusi verslo mokyklą, dirbau žinomame fonde, valdančiame dviejų milijardų dolerių vertės turtą. Viena priežasčių, dėl ko man patiko šis fondas ir kodėl pradėjau jame dirbti – daug stiprių moterų lyderių. Beveik kiekvienai sričiai šiame fonde vadovavo talentinga, darbšti moteris. Bet visas aukščiausias vadovybės pozicijas per beveik šimtą fondo gyvavimo metų užėmė vien tik vyrai.

Man ten dirbant, buvo paskirtas naujas generalinis direktorius. Tai buvo jaunas vyras, neturintis vadovavimo didelėms organizacijoms patirties, bet talentingas, charizmatiškas ir turintis daug potencialo. Per kelis mėnesius nuo jo paskyrimo naujai suburta komanda greitai, nepadarę išsamios analizės, neatlikę testavimo ir planavimo, pradėjo įgyvendinti naujas iniciatyvas, skyrė joms milijonus dolerių. Aukštesnes pozicijas užimančių, lėtai ir sunkiai karjeros laiptais kilusių moterų nuomonės buvo ignoruojamos, vengiama jas paaukštinti. Ne vieną sykį girdėjau, kaip vyrai vadovai niekinamai apkalba šias darbščias moteris kaip neturinčias asmeninio gyvenimo, o nepritariančias jų sprendimams – kaip „sunkai sukalbamas“.

Buvau priblokšta, bet mokiausi. Stebėjau, kaip vyrai valdo milžiniškas sumas pinigų ir įgyvendina savo projektus – net ir neatlikę pakankamai parengiamųjų darbų, o aukštos kvalifikacijos moterys ir jų reikšmingos idėjos paliekamos nuošalėje tiek dėl to, kad jų niekas nesiklauso, tiek dėl to, kad pačios nejaučia, jog savo idėjas jau galima išsakyti.

Augdama devintajame ir dešimtajame dešimtmečiuose girdėdavau, kad moterų darbo rinkoje dabar turi lygias galimybes, kad tokioms jaunoms moterims, kaip aš, nereikia dėl nieko nerimauti, ir kad vienintelis dalykas, galintis sutrukdyti moters karjerai, yra neišvengiama įtampa tarp šeimos ir darbo. Bet darbovietėje mačiau visai kitus dalykus – tai, kas susiję su galia, išankstinėmis nuostatomis, pasitikėjimu ir rizikos prisiėmimu.

Kalbėdama su draugėmis apie tai, kas vyksta mano organizacijoje, nuolat išgirdavau ir panašių jų istorijų: apie charizmatiškus vyrus lyderius viršūnėse, apie drąsius, bet dažnai skubotus sprendimus priimančius vyrus. Jų organizacijose padėjėjų, pavaduotojų ir panašias aukštesniojo lygmens pareigas irgi eidavo daug talentingų, darbščių moterų. Šios moterų dirbdavo daugiau valandų, buvo geriau išsilavinusios į detales, labiau patyrusios ir turėjo daugiau žinių. Bet jos nebuvo aukščiausiojo lygmens vadovės tiek dėl to, kad jų nepaskirdavo į tokias pareigas, tiek dėl to, kad jos pačios nesidalydavo savo drąsiomis idėjomis ir neimdavo įgyvendinti svarbių planų. Jų darbdaviai naudodavosi jų atsakingu požiūriu į darbą, bet ne jų talentu – unikaliomis idėjomis, įžvalgomis ir gabumais.

Man patiko įvairūs filantropijos srities darbo aspektai – mano kolegos, mano verslo vadybos magistro išsilavinimo pritaikymas socialinėms idėjoms įgyvendinti ir darbas su įkvepiančiais filantropais, bet po kelerių metų ėmiau suprasti, kad tai nėra darbas, kurį norėčiau dirbti visą laiką. Pradėjau suvokti, kad daugybė mano tikrųjų karjeros sva-

jonių – daryti tai, kam reikia didelio kūrybiško, verslumo, kas susiję su asmeninio tobulėjimo sritimi – liko palaidotos mokantis koledže ir studijuojant verslo administravimo magistrantūroje.

Apie koučingą sužinojau ir juo susidomėjau dar mokydamasi Stanfordo verslo mokykloje. Koučingas reiškia darbą su žmonių vidiniais išgyvenimais per konkrečius veiksmus ir poveikį. Tai buvo kaip tik tai, ko ieškojau. Baigiau koučingo mokymus ir pradėjau rašyti tinklaraštį apie saviugdą. Porą metų mano gyvenimas atrodė taip: pabundu penktą valandą ryto; parašau tekstą tinklaraščiui; šoku į traukinį; visą dieną dirbu fonde; tada maždaug šeštą valandą po pietų vykstu į kelioms valandoms per savaitę išsinuomotą biurą susitikti su koučingo klientėmis.

Maždaug tuo metu ėmiau pastebėti, kad mane supančios talentingos moterys siekia pernelyg menkų tikslų. Pirmiausia pastebėjau tai su savo klientėmis, tokiomis moterimis, kaip Nisha, Elizabeth ir Cyntia. Panašiai buvo ir su mano draugėmis. Vieną šeštadienio rytą išėjau pasivaikščioti su trimis draugėmis. Klausiausi, kaip Jessa pasakojo, kaip, jos nuomone, reikia spręsti blogai veikiančios jos vaikų mokyklos tarybos problemą. Klausiausi, kaip Britt kalbėjo apie abejotinas praktikas, taikomas jos įmonėje. Klausiausi, kaip Abby pasakojo nuostabią istoriją apie savo dukterėčioms ir sūnėnams sukurtą žaidimą, padedantį pažinti šeimos istoriją. Klausiausi, kaip šios moterys dalijosi liūdesiu ir viltimis dėl savaitės aktualijų. Klausiausi jas kalbant ir žavėjausi protu, mintimis ir charakteriu – nuoširdžiu rūpinimusi kitais žmonėmis ir

pasiryžimu daryti reikalingus dalykus. Galvojau – jos yra tie žmonės, kuriuos norėčiau matyti valdžioje: darbščios, išmincingos, padorios moterys, kurioms tikrai rūpi kiti.

Pasakiau maždaug tai: norėčiau, kad Jessa būtų mokyklos taryboje, kad Britt užimtų vadovaujamąją poziciją savo įmonėje, kad Abby parašytų knygą apie vaikų auklėjimą. Mano pasiūlymus jos nuleido juokais. Galvojo apie save kaip apie filosofuojančias mėgėjas – ne apie žmones, kurių mintys turi būti išgirstos platesnės auditorijos.

Tuomet man kilo mintis: būtent tą šeštadienio rytą visoje šalyje yra *tūkstančiai* tokių grupelių kaip mes – moterų, vaikstančių ir kalbančių apie tai, kas šiuo metu pasaulyje yra negerai, ką reikia daryti – moterų, besidalijančių mintimis, kaip viskas galėtų atrodyti kitaip. Šios mintys ir kritiškos pastabos paliekamos nuošalėje, išgirstamos tik asmeniniuose draugų būreliuose. Svarbios vizijos, idėjos ir klausimai, pokyčių pasiūlymai nepasiekia platesnės auditorijos, kur galėtų būti išgirsti ir kur jų taip labai trūksta.

Žinoma, šis reiškinys, kad moterys siekia mažiau, man atrodė toks įprastas, nes ir pati dėl to kankinausi. Visa pagalba, išsilavinimas ir sėkmė, kuriuos kažkaip pavyko įgyti ir pasiekti, vis dėlto nesukūrė pasitikėjimo savimi. Tai neįkvėpė manęs siekti savo svajonių. Užuoat tai dariusi, siaubingai bijojau nesėkmių, gėdos, bijojau, kad esu nepakankamai gera. Dėl to nedirbau darbo, kurį norėjau dirbti. Užaugau nuolat matydama, kaip pasaulyje trūksta moterų balsų, o dabar mačiau vidinius veiksnius – kas trukdo moterims, taip pat ir man išreikšti savo balsą ir išsakyti savo mintis.

Kelerius metus pradirbusi visu etatu ir po darbo dar užsiimdama koučingo veikla, nusprendžiau išeiti iš darbo fonde. Mano tinklaraštis, kurį iš pradžių skaitė tik trisdešimt aštuoni užsiprenumeravę draugai ir artimieji, pasiekė augančią kelių tūkstančių moterų auditoriją. Pradėjau galvoti, kaip koučingo veiklą išplėsti su šia didesne skaitytojų auditorija, ir norėjau sužinoti, kokios dirbtuvės ar kursai joms būtų naudingiausi. Padariau apklausą, „Koks yra didžiausias iššūkis jūsų gyvenime?“

Pateikiau ilgą galimų atsakymų sąrašą, kuriame išvardijau tai, apie ką dažniausiai kalbame aptardamos šiuolaikinių moterų gyvenimą: darbo ir asmeninio gyvenimo balansas, stresas, laiko trūkumas, finansinės problemos, sveikata, asmeninių santykių problemos. Be to, kadangi tai nuolat pastebėdavau savo draugių ir klienčių būryje, į sąrašą įtraukiau dar vieną iššūkį „Siekiu per menkų tikslų“.

Sulaukus apklausos rezultatų paaiškėjo, kad „Siekiu per menkų tikslų“ buvo tai, ką dauguma moterų laikė savo didžiausia problema – taip, didesne nei darbo ir poilsio balansas, stresas ar asmeninių santykių problemos. Paaiškėjo, kad tai iš tikrųjų yra daug labiau paplitęs reiškinys, nei iki tol maniau: protingos, turinčios daug potencialo moterys siekia pernelyg menkų tikslų – jos pačios tai *suvokia* ir joms tai nepatinka. Tiesą sakant, dauguma pernelyg menkų tikslų siekimą laikė sunkiausia savo gyvenimo problema.

Tam tikru atžvilgiu tai, ką dabar darau, yra būtent tai, ką dariau tą dieną, kai mokykloje nusprendžiau pakeisti anglų kalbos ir literatūros mokymo programą. Dirbu siekdama

išgirsti moterų balsus ten, kur jų iki šiol nebuvo, nes tikiu, kad šie balsai gali padėti sukurti geresnį pasaulį.

Apie atliekamą vidinį darbą

Prieš metus dalyvavau rytinėje televizijos naujienų laidoje. Likus mažiau nei dešimt minučių iki eterio pradžios, priėjo programos, kurioje turėjau dalyvauti, prodiuserė. „Čia tekstas, kuriuo laidos vedėjai tave pristatys, – pasakė ji ir parodė violetinį popieriaus lapelį su laidos scenarijumi. – Naujausi tyrimai rodo, kad nors Jungtinėse Valstijose 51 procentas vidurinės grandies vadovų yra moterys, tai sudaro tik 4 procentus sąrašo „Fortune 500“ įmonių generalinių direktorių. Mūsų laidos viešnia sako, kad neturime ko daugiau kaltinti, išskyrus pačias save... Ji teigia, kad moterys linkusios elgtis taip, kad nuvertintų savo padarytus darbus ir pačias save. Pasveikinkime Tarą Sophią Mohr!“

Oho!

Bet kuriuo kitu dienos metu nebūčiau norėjusi prieštarauti prodiuserei, o ypač nebuvo tam nusiteikusi ankstyvą rytą, nerimaudama ir įsitempusi prieš tiesioginį eterį. Bet pati sau pagalvojau, kad dabar tikrai nenusileisiu.

Nusprendžiau, kad čia yra *naujienų* laida, todėl pabandyčiau patikslinti faktus. „Na, jūs turite pataisyti, nes čia yra netikslumų, – pasakiau paprastai. – Niekuomet nesu sakiusi, kad moterys negali nieko, išskyrus pačias save, kaltinti dėl tokios statistikos, nes daug kitų išorinių veiksnių – tokių kaip diskriminacija – lemia šiuos skaičius.“

„Na, gerai... – pasakė ji nenoriai, – galiu paprašyti vyriausiojo prodiuserio pakeisti, bet abejoju...“

Mačiau, kad jei noriu per dešimt minučių pakeisti šį tekstą, turiu pasiūlyti lengvą sprendimą. „O jeigu pakeistume į „Mūsų viešnia Tara Sophia Mohr sako, kad moterys gali imtis veiksmų pakeisti šiuos skaičius?“ – paklausiau jos.

„Hmmm, pažiūrėsiu,“ – pasakė ji.

Jie pakeitė pristatymo tekstą.

Scenarijus, kurį iš pradžių man rodė prodiuserė, puikiai atspindi mūsų kolektyvinį sąmyšį dėl „išorinių“ ir „vidinių“ kliūčių moterų karjeroms. Mūsų kultūroje vykstančiose diskusijose įprasta skirstyti šiuos iššūkius į dvi kategorijas: nesąžiningas išorines kliūtis, kurių aukomis tampa moterys (diskriminacija, išankstinės nuostatos, nevykusi darbo ir šeimos balanso politika, darbo užmokesčio skirtumai), ir vidinius, psichologinius dalykus, kuriuos moterys „pačios sau sukuria“ ir dėl kurių tik jos pačios yra kaltos. Iš to kyla absurdiška diskusija „Kurios kliūtys svarbesnės – išorinės ar vidinės? Ar tai tik moterų atsakomybė, ar tai ne jų „kaltė“?“. Prodiuseriai darė prielaidą, kad jei kalbėsime apie tai, kaip moterys pačios nusivertina – „tai yra jų pačių kaltė“. Toks „jų pasirinkimas“.

Aš į tai žvelgiu kitaip. Šimtmečius trukęs moterų nedalyvavimas politikoje, viešajame ir profesiniame gyvenime turėjo daugybę pasekmių. Kai kurios jų buvo *išorinės*: galiojantys įstatymai, oficiali politika, darbo užmokesčio skirtumai, teisinės apsaugos trūkumai ir esminių teisių nesuteikimas moterims. Bet vyrų ir moterų nelygybė mums turėjo ir *vidinių*

pasekmių. Iš kartos į kartą perduodame, kaip mąstome apie save ir kokias galimybes įsivaizduojame savo gyvenime ir darbe. Tai sukūrė mūsų baimes: baimę kalbėti, keisti esamą padėtį, sukelti kitų žmonių nepasitenkinimą. Tai paskatino moteris išmokti elgtis taip, kad jos galėtų išgyventi aplinkoje, kurioje neturėjo nei teisinės, nei finansinės, nei politinės galios – elgtis taip, kad išvengtų konfliktų ir pačios save cenzūruotų, įtiktų žmonėms, kalbėtų ir veiktų nedrąsiai.

Nors šalindami moterų įgalinimo kliūtis kartu esame nuveikę daug darbų, ypač per paskutinius keturis dešimtmečius, vis dar nesame nuodugniai tyrinėję vidinių nelygybės pasekmių ir kaip tai pakeisti. Reikia pamiršti daug išmoktų vidinių dalykų ir išmokti naujų.

Šioje knygoje pateikiami metodai siekti daugiau to, ko pačios labiausiai norite; bet žvelgiant giliau reikia ir metodų pamiršti tai, ką kiekvienai mūsų paliko šimtmečius trukusi moterų atskirtis.

Apie knygą

Žmonės manęs dažnai klausia, iš kur atsirado „Siek daugiau“ mokymo medžiaga. Iš įvairių šaltinių. Kai kas paimta iš to, ko išmokau verslo mokykloje. Kai kas surinkta per dvidešimt domėjimosi psichologija ir saviugda metų. Dalis išminties pasisemta iš dvasinių tekstų, kuriuos skaitydama užaugau. Kai ko išmokau savo asmeniniame kelyje. Ir, žinoma, daug ko išmokau savo darbe, padėdama moterims siekti daugiau.

Tai, ką dažnai vaikystėje išgyvendavau kaip nemalonią širdies ir proto, intuicijos ir išsilavinimo, dešiniojo ir kairiojo smegenų pusrutulio skirtį, tapo unikaliu deriniu, kurį dabar naudoju savo darbe. Esu ir verslo administravimo magistrė, ir dvasinė ieškotoja. Dalis manęs mėgsta intelektualią griežtumą, o kita dalis – poeziją. Šioje knygoje yra tokių taktinių metodų, kaip tyrimais grindžiami komunikacijos metodai, ir tokių dvasinių praktikų, kaip dviejų tūkstančių metų senumo mokymai apie baimę. Mokau ir vienu, ir kitu, nes tiek vieni, tiek kiti gali praversti.

Kalbėsime apie dalykus, labiausiai trukdančius moterims siekti daugiau. Tai yra abejonių savimi balsas, sakantis „tai ne man“ – vidinis balsas, įsitikinęs, kad negali būti lydere, negali parašyti knygos ar imtis atsakingesnio vaidmens, kalbėti susirinkime. Tai balsas, sakantis, kad nesi pakankamai kvalifikuota, protinga ar patyrusi, neturi pakankamai kokios nors savybės... siekti daugiau. Žinau, kad pažįsti šį balsą ir kad turbūt daugmaž įsivaizduoji, kaip abejonės savimi trukdo tau tiek profesiniame, tiek ir asmeniniame gyvenime. Pirmame skyriuje išmoksi, kaip elgtis, kai jautiesi nesaugiai ar nusiteikusi kritiškai savo pačios atžvilgiu, kad tokios mintys tavęs nestabdytų. Man *labai patinka* to mokyti moteris, nes iš tikrųjų gana lengva pakeisti požiūrį į abejones savimi – kai tik perpranti savo vidinę kritikę ir išmoksti tinkamų metodų jai nutildyti.

Kai nustoji klausyti savo vidinės kritikės, gali išgirsti savyje visai kitokį balsą. Man teko dirbti su tūkstančiais moterų ir padėti joms siekti daugiau, todėl žinau: *kiekviena*

moteris savo viduje turi neišsemiamos, nuostabios išminties. Susidūrusi su dilema, išmintingoji tavo pusė žino, kokį tinkamą žingsnį reikia žengti. Kai jautiesi sutrikusi, išmintingoji tavo pusė viską mato aiškiai. Kai problema atrodo sudėtinga ir neįveikiama, išmintingoji tavo pusė turi paprastą, aiškų atsakymą. Aš vadinu šį branduolį vidine mentore, nes ji tarsi tavo pačios galvoje esanti patarėja ir pagalbininkė, su kuria gali bet kada pasikalbėti. Antrame skyriuje išmoksi pasiekti šią savo pusę ir pradėti jos klausyti.

Pirmas žingsnis padedant siekti daugiau yra išmokti klausytis savo vidinės mentorės, o ne vidinės kritikės. Didesni siekiai nereiškia dirbti daugiau, sunkiau ar labiau pasitikint savimi. Tai yra įsiklausymas į stipriausią ir patikimiausią save, o ne abejonių savimi balsą.

Paskui imsimės kitų kliūčių, dažniausiai trukdančių moterims siekti daugiau. Pirmiausia – baimės. Ar tai būtų nesėkmės baimė, baimė išsiskirti iš minios, konfliktų baimė ar didesnio matomumo baimė – daugumai moterų baimės trukdo išreikšti savo balsą ir išsakyti mintis. Ir vis dėlto ne visos baimės yra problema. Trečiame skyriuje aptarsime dviejų rūšių baimes. Viena verčia mus siekti mažiau, o kita yra būtina norint siekti daugiau. Mūsų užduotis tą stabdančią baimę pakeisti reikiama baime. Išmoksi, kaip jas atskirti ir ką daryti, kai jos apima.

Tada imsimės išsivadavimo nuo pagyrų ir kritikos. Priklausomybė nuo pagyrų ir kritikos vengimas sulaiko mus nuo inovatyvių ir keblių darbų arba – dar paprasčiau – ėjimo tuo keliu, kuriuo eiti jaučiame pašaukimą, nesvarbu, ar ap-

linkiniai palaiko ir pritaria. Stiprios moterys dažnai sulaukia priešiškos kritikos, todėl turime išmokti, kaip ją priimti ir neleisti jai mūsų paralyžiuoti. Taip pat turime išmokti vertinti gaunamą grįžtamąjį atsaką taip, kad jis padėtų mums eiti pirmyn, o ne skaudintų ir stabdytų.

Paskui peržvelgsime, ko išmokome mokykloje ir kaip tai gali trukdyti siekti daugiau. Dirbdama su moterimis ėmiau išvelgti įdomų dalyką. Maniau, kad moterims, kurioms labai gerai sekėsi mokykloje, taip pat gerai seksis karjere. Galiausiai, argi mokykla – ypač aukštoji – nėra rengimas darbo rinkai? Bet ne kartą mačiau, kaip moterys, mokykloje buvusios žvaigždės, karjere atsitrenkia į didžiules, pačių pasistatytas sienas. Įsigilinusį supratau, kad joms sunkiai sekasi, nes mokykla skatina ir puoselėja darbo pobūdį, ne tik nepadedantį siekti daugiau, bet dažnai dar ir *trukdantį*. Penktas skyrius yra apie tai, kaip atsikratyti geros mokinės įpročių, kurių mus šitiek metų mokė mokykloje ir kuriuos turime pamiršti būdamos suaugusios moterys.

Antroje knygos dalyje pradėsime kalbėti apie veiksmus. Pasidalysiu, kaip dažniausiai neleidžiame sau siekti daugiau ir slepiame savo talentus. Paprastai, perskaičiusios apie šias slėpimo strategijas, moterys suvokia, kaip pačios nesąmoningai trukdė sau siekti daugiau, ir joms tarsi nušvinta galvoje – „Oho!“. Supratusi, kurias strategijas pati naudoji, ištrauki jas į dienos šviesą ir jau nebegali prie jų grįžti.

Šio slėpimo ir stabdymo priešnuodis yra veiksmas, vadinamas šuoliu. Šuolis yra neatidėliotinas, bandomasis, paprastas veiksmas – visiška priešingybė pernelyg suplanuotiems,

per daug apmąstytiems, perfekcionistiniams veiksams, kuriuos atlikdamos dauguma talentingų moterų jaučiasi geriausiai. Šuolis priverčia siekti daugiau *nedelsiant*.

Tada einame prie to, kaip komunikuoti ir pristatyti save. Kai tik parodau, kaip subtiliai susimenkiname savo pačių žodžiais, gaunu iš moterų daug atsiliepiimų: „Oho, nemaniau, kad šie dalykai, kuriuos esame pratusios daryti, pateikia mus kaip silpnesnes, bet dabar tai suprantu!“ Bendravimo įpročių pakeitimas tokiais, kurie parodo tave esant tokia protinga ir stipria moterimi, kokia iš tikrųjų esi, turi didelį poveikį ir gali būti labai smagus, ypač jei darai tai su drauge ir kolege. Aštuntas skyrius yra apie tai, kaip liautis menkintis kalbant ir rašant ir pradėti bendrauti taip, kad spinduliuotume pasitikėjimą, kompetenciją ir nuoširdumą.

Toliau kalbėsime apie pašaukimą. Kiekvienai mūsų yra duotas pašaukimas. Pašaukimas yra potraukis, kurį jauti spręsti kokią nors pasaulio problemą. Pavyzdžiui, gali jausti pašaukimą vadovauti miesto tarybai, mokyti paauglius jogos ar savanoriaujant padėti savo miesto seneliams. Visos turime pašaukimą, bet daugiausia laiko praleidžiame jį neigdamos ir siekdamos mažiau. Vienas svarbiausių ir didžiausių pasitenkinimą suteikiančių didesnių siekių aspektų yra perėjimas nuo savo pašaukimo neigimo prie jo pripažinimo.

Paskutiniame skyriuje aptarsiu, kaip *nuolat* siekti daugiau. Visos esame nors sykį kurį laiką siekusios tikslo jusdamos didelį polėkį, galvodamos, kad jam pasiekti pakaks griežtos disciplinos, bet paskui motyvacija išblėsdavo. Liekame nusi-vylusios savimi ir nieko nebedarome. Šis skyrius nagrinėja

visiškai kitokį būdą motyvacijai palaikyti ir reikšmingiems rezultatams pasiekti – tokį, kuris grindžiamas rūpinimusi savimi.

Galiausiai išvadose kalbėsime apie platesnį vaizdą, apie mūsų laukiančią kelionę ir kas man atrodo pats didžiausias pokytis, kai vietoje menkų tikslų pradedame siekti daugiau: ne tik gebėjimas pasiekti tikslų dabartinėje aplinkoje, bet ir pakeisti ją į geresnę – humaniškesnę, teisingesnę, saugesnę ir palankesnę žmonėms.

Kiekvieno skyriaus pabaigoje turėsi galimybę pritaikyti šias idėjas savo gyvenime atlikdama pateiktas užduotis ir rašydama dienoraštį. Žinau, kad esi užsiėmusi, todėl užduotys neatims daugiau laiko nei kelias minutes, o dažniausiai visai nereikės laiko – jos tiesiog leis naujai pažvelgti į tavo kelyje pasitaikančius iššūkius.

Dienoraščio rašymas yra geras būdas siekti daugiau, nes pokyčiai prasideda nuo savimonės. Rašymas padeda suprasti, ką *iš tikrųjų* galvoji ir *iš tikrųjų* jauti. Dažnai, imdamos konkrečią temą tik svarstyti, galime įsitraukti į beprasmius apmąstymus ar susijaudinti, o pradėjusios apie tai rašyti – paspartinti mintis. Naujų įžvalgų pradeda rasti vos po trijų ar penkių minučių pradėjus rašyti.

Ši knyga skirta tokioms talentingoms moterims, kaip tu. Parašiau ją, kad galėtum eiti link savo pašaukimo, kad realizuotum savo didžiausius talentus. Parašiau ją, nes pavargau matyti moteris, turinčias svarbių idėjų, kuriomis dalytis neleidžia abejonės savimi. Pavargau sutikti moteris, įtikėjusias apgaulingu mitu, kad joms ko nors – gebėjimų, pasirengimo,

žinių – trūksta, kad galėtų imti dalytis savo idėjomis. Parašiau ją kaip duoklę dar nesukurtam menui, neįsteigtoms įmonėms, neparašytoms knygoms ir straipsniams, dar neišsakytai kritikai. Parašiau ją, nes visas šis neišreikštas gėris, išvalgos ir grožis tebetvyro ore. Parašiau šią knygą, nes noriu, kad tu pakeistum šį pasaulį.